

ЗІНЕНКО К.А.,
КОБЄЛЄВА Т.О., д.е.н., професор,
 Національний технічний університет «ХПІ», м. Харків

СКЛАДОВІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

В наявних економічних дослідженнях [1-9] систему економічної безпеки будівельного підприємства пропонується розглядати як комплекс, що складається із окремих блоків: ресурсів, можливостей, системи заходів, результатів. У межах кожного з блоків слід виділити специфічні для будівельної галузі складові. Блок ресурсів – це сукупність усіх ресурсів, які використовуються у господарському процесі підприємства. Блок можливостей охоплює наявні та потенційні можливості будівельного підприємства, що визначають рівень його економічної безпеки. Наступний блок містить систему заходів, спрямованих на забезпечення оптимального (ефективного) поєднання ресурсів та наявних можливостей з приводу підвищення ефективності їх використання. Результативний – містить перелік основних складових, які становлять суть економічної безпеки будівельного підприємства.

На наш погляд, узагальнюючи існуючі підходи до визначення складових економічної безпеки [1-9], для підприємств будівельної галузі з метою забезпечення економічної безпеки пропонується виділити п'ять її найбільш важливих складових: фінансова, техніко-технологічна, кадрова, ринкова, правова, екологічна (рис 1).

1174

Рис. 1.1 – Складові економічної безпеки будівельного підприємства

Пропоновані складові економічної безпеки будівельного підприємства

визначені на базі функціонального підходу до визначення суті економічної безпеки, оскільки цей підхід, як вже зазначалось, найбільш ґрунтовно та комплексно розкриває її сутність. Зазначені складові є важливим елементом процесу забезпечення економічної безпеки будівельного підприємства, адже вони відображають усі основні аспекти діяльності підприємства та сприяють досягання високого рівня захищеності від загроз зовнішнього та внутрішнього середовища.

Запропонований перелік не лише дозволяє врахувати галузеві особливості їх діяльності, а і дає змогу окреслити фактори внутрішнього та зовнішнього середовищ які впливають на кожен з них і можуть здійснювати як стабілізуючий, так дестабілізуючий вплив на діяльність будівельних підприємств у процесі їх господарської діяльності. Застосування системного підходу для дослідження економічної безпеки будівельних підприємств у розрізі її функціональних складових дозволяє однозначно класифікувати фактори з позитивним і негативним впливом на безпечне функціонування і розвиток підприємств, визначити цільові орієнтири розвитку і своєчасно встановити виникаючі, як зовнішні, так і внутрішні загрози. Системний підхід передбачає розгляд економічної безпеки як цілеспрямованої динамічної системи, що функціонує і розвивається шляхом управління критеріями оцінки рівня розвитку і спрямована на досягнення оптимального рівня в умовах стохастичного виникнення зовнішніх і внутрішніх негативних впливів.

1175

Охарактеризуємо запропоновані складові економічної безпеки будівельного підприємства.

Найбільш значущою складовою економічної безпеки будівельного підприємства є фінансова складова. Фінансова складова за ринкових умов господарювання є «двигуном» будь-якої економічної системи. Суть фінансової безпеки полягає у залученні та ефективному управлінні фінансовими ресурсами будівельних підприємств з урахуванням їх оптимальної структури капіталу з метою максимізації фінансових результатів.

Суть техніко-технологічної безпеки будівельного підприємства полягає у техніко-технологічному забезпеченні результативного виконання будівельних робіт та надання будівельних послуг, організації виробничого процесу, якісного функціонування машин, обладнання, інструментів та інвентарю, що використовуються під час будівництва. Суть технологічної безпеки полягає у ступені відповідності технологій, що застосовані на підприємстві найкращим світовим аналогам з оптимізації витрат. Технічна складова відображає рівень забезпечення підприємства передовим та якісним обладнанням.

Кадрова складова забезпечує будівельні підприємства висококваліфікованими виробничими кадрами, управлінським персоналом; сприяє підтриманню та розвитку інтелектуального потенціалу, контролює рівень плинності кадрового складу.

Ринкова безпека будівельного підприємства характеризує ступінь відповідності внутрішніх можливостей розвитку підприємства зовнішнім, що генеруються ринковим середовищем.

Правова складова забезпечує дотримання чинного законодавства. Вона

полягає у забезпеченості пакету усіх необхідних нормативно-правових документів, договорів, ліцензій, сертифікатів тощо стосовно проведення будівельних робіт та формування партнерських взаємовідносин з учасниками будівництва.

Екологічна складова забезпечує дотримання діючих екологічних норм, мінімізації втрат від забруднення навколишнього природного середовища.

Стан захищеності економічних інтересів підприємства від реальних і потенційних екологічних загроз, що створюються в результаті виробничої діяльності об'єктів господарювання внаслідок екологічно необумовленої діяльності, за умови мінімізації негативного впливу роботи самого підприємства на навколишнє середовище і суб'єктів виробничого процесу [1-4].

Враховуючи системну властивість, для економічної безпеки, так і для самого будівельного підприємства, визначається наявність зовнішнього та внутрішнього середовища та взаємозв'язків між ними. Тому, виникає потреба дослідження чинників впливу зовнішнього та внутрішнього середовища на його економічну безпеку. Отже, на рівень економічної безпеки будівельного підприємства значний вплив має мінливе зовнішнє середовище, сповнене змін, його політична та економічна нестабільність, зростання конкуренції в будівельній галузі та наявність постійних перетворень в економіці. Динамічність зовнішнього середовища будівельного підприємства вимагає від підприємств будівельної галузі постійного відстеження чинників, які впливають на економічну безпеку, чим більше змін відбувається, тим більш адаптивний характер має мати господарська діяльність будівельної компанії, тим більше виникає потреба у забезпеченні та гарантуванні її економічної безпеки.

1176

Список використаних джерел:

1. Шуміло О.С. Теоретико-методологічні засади управління економічною безпекою підприємств роздрібної торгівлі. Харків: В-во «Лідер», 2018. 372 с.
2. Белокуров В. В. Структура функциональных составляющих экономической безопасности предприятия. URL: <http://www.safetyfactor.ru>
3. Козаченко Г. В. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення : монографія. К. : Лібра, 2003. 280 с.
4. Васильців Т. Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізми зміцнення: монографія. Львів : Арал, 2008. 384 с.
5. Кобелева Т.О. Комплаєнс-безпека промислового підприємства: теорія та методи : монографія. Харків : Планета-Принт, 2020. 354с.
6. Научные основы маркетинга инноваций : монография в 3 т. Том 3. / под. ред. С.Н.Ильяшенко. Сумы: ООО «Печатный дом «Папирус», 2013. 334 с.
7. Антикризовий механізм сталого розвитку підприємства : монографія / В.Л.Товажнянський [та ін.] ; ред.: П.Г.Перерва, Л.Л.Товажнянський. Харків : Віровець А.П. "Апостроф", 2012. 705 с.
8. Перерва П.Г. Кобелева Т.О. Теоретичні засади комплаєнс-моніторингу в системі економічної безпеки промислового підприємства // Вісник НТУ "ХПІ". Економічні науки: зб. наук. пр. Харків : НТУ "ХПІ", 2019. № 1. С. 65-72.
9. Перерва П.Г. Кобелева Т.О. Цінова політика підприємства та її вплив на ринкову кон'юнктуру та конкурентоспроможність продукції // Вісник НТУ "ХПІ" : зб. наук. пр. Економічні науки. Харків : НТУ "ХПІ", 2016. № 27. С. 58-61.